

การศึกษาเรื่อง "โลกทัศน์ประชาชาติไทยของชนชั้นกลางไทย" ซึ่งเป็นการศึกษาเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มข้าราชการกรมการปกครองกับกลุ่มพนักงานธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) นั้น วิธีการศึกษาหลักที่ผู้วิจัยได้นำมาใช้ก็คือ การวิจัยในเชิงปริมาณซึ่งอาศัยแบบสอบถามเป็นเครื่องมือสำคัญในการเก็บรวบรวมข้อมูล นอกจากนี้การศึกษาวิจัยในลักษณะดังกล่าวยังเป็นการวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ของตัวแปรตามสมมติฐานที่กำหนดไว้ ดังนั้นการวิเคราะห์ในบทนี้ส่วนใหญ่จะปรากฏในรูปแบบของตาราง เพื่อหาค่าความสัมพันธ์ของตัวแปรต้นและตัวแปรตามของทั้ง 2 กลุ่ม จากนั้นก็จะนำมาเปรียบเทียบเพื่อชี้ให้เห็นว่า กลุ่มที่ผู้วิจัยเลือกมาศึกษาอันได้แก่ กลุ่มข้าราชการกรมการปกครองและกลุ่มพนักงานธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) จะมีโลกทัศน์ประชาชาติไทยที่แตกต่างกันอย่างไรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติหรือไม่ ซึ่งในบทนี้จะแบ่งการวิเคราะห์ออกเป็นส่วนตัวต่าง ๆ ดังนี้

ส่วนที่ 1 เป็นการแสดงข้อมูลทั่วไปของกลุ่มประชากรวิจัยในรูปของการแจกแจงความถี่และร้อยละ

ส่วนที่ 2 เป็นการวิเคราะห์หาค่าความสัมพันธ์ของตัวแปร ในที่นี้จะเป็นการหาความสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระอันได้แก่ เพศ, อายุ, ระดับการศึกษา, รายได้, ระดับตำแหน่งของกลุ่มข้าราชการ และระยะเวลาในการทำงานกับตัวแปรตามคือ การมีโลกทัศน์ประชาชาติไทยเพื่อศึกษาว่า มีความสอดคล้องและเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ทั้ง 3 ประการหรือไม่ โดยการวิเคราะห์หาค่าความสัมพันธ์ของตัวแปรดังกล่าวนี้ จะเป็นการศึกษาทั้งในภาพรวมและมีการเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มข้าราชการกรมการปกครองกับกลุ่มพนักงานธนาคารกรุงเทพ จำกัด เพื่อที่ว่าตัวแปรอิสระตัวใดมีความสัมพันธ์กับการมีโลกทัศน์ประชาชาติไทยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติมากกว่ากัน ซึ่งการวิเคราะห์ในส่วนนี้จะเป็นการวิเคราะห์โดยใช้ตารางแสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้นกับตัวแปรตาม (Crosstabulation)

ส่วนที่ 1 ลักษณะทั่วไปของกลุ่มข้าราชการกรมการปกครองและกลุ่มพนักงาน
 วิชาการกรุงเทพมหานคร จำกัด (มหาชน)

ตารางที่ 4.1 ตัวแปรกับจำนวนข้าราชการกรมการปกครองและพนักงานวิชาการ
 กรุงเทพมหานคร จำกัด (มหาชน) ทั้งหมด

ตัวแปร	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)
(1) กลุ่มข้าราชการกรมการปกครอง	259	73.8
กลุ่มพนักงานวิชาการ	92	26.2
(2) เพศ - ชาย	182	54.8
- หญิง	150	45.2
(3) อายุ		
20-30 ปี	87	25.1
31-40 ปี	168	48.4
41-50 ปี	77	22.2
> 50 ปีขึ้นไป	15	4.3
(4) ระดับการศึกษา		
ปวช.	37	10.7
ปวส.	27	7.8
ปริญญาตรี	211	60.8

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ตัวแปร	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)
อื่น ๆ *	8	2.3
(5) ตำแหน่งหน้าที่ (เฉพาะข้าราชการ)		
ระดับ 3	46	17.6
ระดับ 4	65	24.9
ระดับ 5	103	39.5
ตั้งแต่ระดับ 6 ขึ้นไป	47	18.0
(6) รายได้ต่อเดือน		
5,000-10,000 บาท	132	38.0
10,001-30,000 บาท	215	62.0
(7) ระยะเวลาการทำงาน		
< 1 ปี	5	1.5
1-5 ปี	80	23.3
6-10 ปี	84	24.4

* อื่น ๆ ในที่นี้ไม่ได้ระบุรายละเอียดว่า จบการศึกษาระดับใด นอกจากนี้ยังไม่ปรากฏข้อมูลของข้าราชการและพนักงานที่มีรายได้เกินกว่า 30,000 บาทขึ้นไปในการวิจัยนี้

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ตัวแปร	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)
11-20 ปี	124	36.0
> 20 ปีขึ้นไป	51	14.8
(8) ความเป็นชนชั้นกลาง		
ใช่	261	76.5
ไม่ใช่	21	6.2
ไม่แน่ใจ	59	17.2
รวม	351	100

จากตารางที่ 4.1 ซึ่งแสดงถึงลักษณะทั่วไปอันเป็นภูมิหลังของกลุ่มข้าราชการกรมการปกครองและกลุ่มพนักงานธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) ถ้าดูจากตัวเลขในตารางพบว่า ทั้งกลุ่มข้าราชการและกลุ่มพนักงานธนาคารกรุงเทพซึ่งถือว่าเป็นกลุ่มชนชั้นกลางในสังคมไทยนั้น มีอายุราว 31-40 ปี อยู่เป็นจำนวนมากที่สุดคิดเป็น 48.4 % ซึ่งชนชั้นกลางในช่วงอายุดังกล่าวถือว่าเป็นช่วงที่อยู่在工作และกำลังแสวงหาความก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่การงานผนวกกับระยะเวลาในการทำงานของทั้ง 2 กลุ่มแล้วจะพบว่า ร้อยละ 36 ที่มีอายุการทำงานอยู่ในช่วง 11-20 ปี เป็นจำนวนมากที่สุด ซึ่งทั้งอายุและระยะเวลาการทำงานมีความสอดคล้องกันโดยใช่เป็นเครื่องชี้ว่า ข้าราชการกรมการปกครองและพนักงานธนาคารกรุงเทพผู้นั้นมีประสบการณ์ หรือผ่านการเรียนรู้ทางสังคม รวมทั้งได้รับการถ่ายทอดค่านิยมหรือความคิด ความเชื่อที่มีอยู่ในหน่วยงานที่ตนเองสังกัดอยู่มากน้อยเพียงใด ยิ่งถ้ามีอายุมากและมีระยะเวลาการทำงานที่ยาวนาน ก็จะมีแนวโน้มที่จะมีโลกทัศน์ที่เป็นไปในเชิงลบได้มากกว่าคนที่อายุน้อยและมีประสบการณ์การทำงานไม่มาก

ส่วนในเรื่องของการศึกษาและรายได้นั้น จากการวิจัยครั้งนี้พบว่า ทั้งข้าราชการ การกรมการปกครองและพนักงานธนาคารกรุงเทพ โดยส่วนใหญ่จะจบการศึกษาตั้งแต่ระดับปริญญาตรีขึ้นไป โดยจบการศึกษาในระดับปริญญาตรีมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 60.8 ตามมาด้วยผู้ที่จบการศึกษาในระดับปริญญาโทจำนวน 18.4 % นอกจากนี้คน 2 กลุ่มนี้ยังมีรายได้ต่อเดือนระหว่าง 10,001-30,000 บาท อยู่เป็นจำนวนมากที่สุดคิดเป็น 62 % และที่สำคัญที่สุดก็คือ ทั้ง 2 กลุ่มต่างก็คิดว่าคนเป็นชนชั้นกลางถึงร้อยละ 76.5 มีเพียงร้อยละ 6.2 เท่านั้นที่คิดว่า ตัวเอง "ไม่ใช่" ชนชั้นกลาง และอีกร้อยละ 17.3 ที่ไม่แน่ใจว่าตนเองคือชนชั้นกลางหรือไม่ จากผลในส่วนนี้เป็นการช่วยให้เห็นว่า ทั้ง 2 กลุ่มที่ผู้วิจัยเลือกมาศึกษานั้นต่างก็เป็นกลุ่มที่สังกัดอยู่ในชนชั้นกลาง ซึ่งผลดังกล่าวสามารถนำไปใช้สร้างเกณฑ์เพื่อบอกถึงลักษณะของชนชั้นไทยได้ชัดเจนยิ่งขึ้น โดยการนำเอาตัวแปรทางด้านภูมิหลังของบุคคลมาใช้เป็นเกณฑ์ในการอธิบายลักษณะทั่วไปของชนชั้นกลางที่มีอยู่หลากหลายในสังคมไทย

กล่าวโดยสรุป ลักษณะทั่วไปของกลุ่มข้าราชการกรมการปกครองและกลุ่มพนักงานธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) ซึ่งจัดว่าเป็นส่วนหนึ่งของชนชั้นกลางไทยนั้น มีลักษณะดังนี้คือ โดยมากเป็นข้าราชการและเป็นพนักงานธนาคารที่มีอายุระหว่าง 31-40 ปี จบการศึกษาตั้งแต่ระดับปริญญาตรีขึ้นไป มีรายได้ระหว่าง 10,001 ถึง 30,000 บาท โดยมีช่วงระยะเวลาการทำงานตั้งแต่ 11 ถึง 20 ปี โดยที่ข้าราชการกรมการปกครองจะมีระดับตำแหน่งอยู่ในระดับ 5 เป็นจำนวนมากนั่นเอง

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 4.2 แสดงจำนวนข้าราชการกรมการปกครองและพนักงานธนาคาร
กรุงเทพมหานครที่มีโลกทัศน์ประชาธิปไตยโดยภาพรวม

ความคิดเห็น	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
1. การแสดงประชามติในเรื่องใด เรื่องหนึ่งของประชาชน เป็นสิ่ง สำคัญที่ควรมีในระบอบประชาธิปไตย	147 (42.9)	165 (48.1)	19 (5.5)	10 (2.9)	2 (6)
2. รัฐบาลควรสนับสนุนให้มีการ เลือกตั้งในทุกระดับ เพราะเป็นการ เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วม ทางการเมืองอย่างเต็มที่	95 (27.6)	145 (42.2)	44 (12.8)	54 (15.7)	6 (1.7)
3. แม้ว่าคนเราจะมีความแตกต่าง กันทางด้านร่างกาย สติปัญญาหรือ ความสามารถ แต่ทุกคนก็มีความ เท่าเทียมกันในฐานะที่เป็นสมาชิก คนหนึ่งของสังคม	184 (53.3)	142 (41.2)	11 (3.2)	6 (1.7)	2 (.6)
4. ท่านคิดเห็นอย่างไรต่อการให้ สิทธิการเลือกตั้งแก่คนที่มีการศึกษา สูง และตัดสิทธิคนที่มีการศึกษาต่ำ	3 (.9)	20 (5.8)	19 (5.5)	154 (44.9)	147 (42.9)
5. ขรรรมชาติของมนุษย์โดยพื้นฐาน เป็นคนที่มิได้เหตุผลและชอบว่านมือกัน	46 (13.3)	149 (43.2)	113 (32.8)	31 (9.0)	6 (1.7)

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

ความคิดเห็น	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
8. การเลือกตั้งผู้ว่าฯ ควรจัดให้มีเฉพาะบางจังหวัดที่เป็นเมืองหลักของประเทศ จะได้ไม่เปลืองงบประมาณและเป็นการสกัดกั้นผู้มีอิทธิพลในท้องถิ่นไม่ให้เข้าไปปกครอง	43 (12.6)	89 (28.1)	45 (13.2)	119 (34.9)	45 (13.2)
7. ข้าราชการเป็นชนชั้นปกครองที่มีเกียรติ มีอำนาจซึ่งประชาชนควรให้การเคารพและเชือฟัง	7 (2.0)	56 (18.3)	83 (24.1)	154 (44.8)	44 (12.8)
8. คุณค่าของคนมักแตกต่างกันไปตามการศึกษาฐานะและชาติตระกูล	19 (5.5)	75 (21.7)	51 (14.8)	135 (39.1)	65 (18.8)
9. การมีอำนาจของแต่ละคนไม่ได้ขึ้นอยู่กับบุญวาสนา ฐานะและชาติตระกูล	64 (18.6)	154 (44.8)	69 (20.1)	42 (12.2)	15 (4.4)
10. ถ้าท่านเป็นผู้มีอำนาจในการตัดสินใจ ท่านจะสั่งห้ามไม่ให้ผู้หญิงนุ่งกางเกงเข้าไปในสถานที่ราชการ เพราะถือว่าไม่สุภาพ และไม่ให้เกิดจินตนาการที่ราชการ	25 (7.2)	58 (16.8)	32 (9.3)	163 (47.2)	67 (19.4)

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

ความคิดเห็น	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
11. เพราะผู้หญิงเป็นเพศที่อ่อนแอ และมีความอ่อนไหวง่าย จึงควรให้ ผู้ชายทำหน้าที่เป็นผู้นำ	8 (2.3)	23 (6.7)	45 (13.0)	178 (51.6)	91 (26.4)
12. ไม่ว่าเราจะรวยหรือจน เราก็ สามารถพัฒนาตนเองได้	171 (49.4)	159 (46.0)	6 (1.7)	6 (1.7)	4 (1.2)
13. การใช้กำลังความรุนแรงของ ประชาชนเพื่อล้มล้างรัฐบาลที่กดขี่ ทุจริต/ปกครองไม่เป็นธรรม เป็น สิ่งที่ถูกต้อง	26 (7.5)	50 (14.5)	60 (17.3)	127 (36.7)	83 (24.0)
14. คนส่วนใหญ่มีความโน้มเอียงที่จะ ชวสเหลือผู้อื่นมากกว่าที่จะคิดถึง ประโยชน์ของตนเอง	4 (1.2)	28 (8.1)	138 (40.1)	134 (39.0)	40 (11.6)
15. คนไทยต้องการผู้นำที่มีความ เข้มแข็งและมีอำนาจอย่างจอมพล สฤษดิ์ มาพัฒนาแก้ไขปัญหาของ ประเทศที่เรารั้งอยู่ในปัจจุบัน	45 (13.0)	87 (25.1)	76 (22.0)	104 (30.1)	34 (9.8)

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

ความคิดเห็น	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
16. การปกครองโดยใช้หลักเสียง ข้างมากและเคารพเสียงส่วนน้อย มีความเหมาะสมกับสภาพบ้านเมือง ของเราในปัจจุบัน	54 (15.7)	164 (47.7)	77 (22.4)	43 (12.5)	6 (1.7)
17. ในการทำงานนั้น ผู้น้อยไม่ควร เสนอความคิดเห็นที่ขัดแย้งกับผู้ใหญ่ เพราะจะมีผลกระทบต่อดำรง หน้าที่การงานของตนได้	16 (4.6)	29 (8.4)	18 (5.2)	172 (49.7)	111 (32.1)
18. มนุษย์มีความสามารถในการใช้ เหตุผลได้ทัดเทียมเสมอกันทุกคน	79 (22.9)	122 (35.4)	66 (19.1)	61 (17.7)	17 (4.9)
19. เราไม่สามารถคาดหวังอะไร จากการเมืองไทยในปัจจุบันได้ไม่ว่า จะมีการปฏิวัติหรือการเลือกตั้งก็ตาม	75 (21.8)	169 (49.1)	45 (13.1)	40 (11.6)	15 (4.4)
20. ข้าราชการประจำไม่ควรยุ่ง เกี่ยวในทางการเมือง แต่ควรรับ เอานโยบายที่นักการเมืองวางไว้ ไปปฏิบัติ	33 (9.6)	145 (42.2)	47 (13.7)	97 (28.2)	22 (6.4)

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

ความคิดเห็น	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
21. ในสภาพสังคมปัจจุบัน ถ้าเรา ไม่ระมัดระวังตัวให้ดี ผู้คนรอบข้าง จะฉวยโอกาสเอาเปรียบเรา	70 (20.3)	192 (55.7)	54 (15.7)	25 (7.2)	4 (1.2)
22. นักการเมืองไทยและข้าราชการ ในปัจจุบันไม่สามารถเป็นที่พึ่ง แก่ประชาชนได้ เพราะมีความ มุ่งหวังที่จะแสวงหาผลประโยชน์ ส่วนตนมากกว่ารักษาผลประโยชน์ ของส่วนรวม	106 (30.7)	114 (33.0)	58 (16.8)	49 (14.2)	18 (5.2)
23. บุคคลที่จะประสบความสำเร็จ ในหน้าที่การงานได้นั้น ต้องอาศัย ความรู้ความสามารถมากกว่าอาศัย "ดวง" หรือ "บุญวาสนา" ของ แต่ละคน	77 (22.4)	141 (41.0)	86 (25.0)	26 (7.6)	14 (4.1)
24. การวิพากษ์วิจารณ์การกระทำ ของผู้มีอำนาจเช่น การบริหาร งานของรัฐบาลเป็นเรื่องที่คนไทย ระดับชั้นสามารถกระทำได้โดยเสรี	116 (33.7)	157 (45.6)	48 (13.4)	18 (5.2)	7 (2.0)

ตารางที่ 4.3 แสดงโลกทัศน์ประชาชนปไตยในฐานะที่เป็นวิถีชีวิต 8 ด้านของ
กลุ่มข้าราชการกรมการปกครองและพนักงานธนาคารกรุงเทพ

วิถีชีวิตแบบประชาชนปไตย	ระดับความคิดเห็น		
	มาก	กลาง	น้อย
1) การมีจิตใจสนับสนุนการปกครองแบบ ประชาชนปไตย	52 (15.2)	228 (66.7)	62 (18.1)
2) ยึดมั่นในเรื่องศักดิ์ศรี ความเสมอภาค และเคารพสิทธิเสรีภาพของผู้อื่น	183 (54.0)	156 (46.0)	-
3) เคารพและปฏิบัติตามกติกาประชา ธิปไตย	118 (34.3)	199 (57.9)	27 (7.8)
4) สนใจในการมีส่วนร่วมทางการเมือง	240 (70.2)	97 (28.4)	5 (1.5)
5) ส่วนיקในหน้าที่พลเมืองของคน	167 (49.3)	163 (48.1)	9 (2.7)
6) มองโลกในแง่ดี มีความไว้วางใจผู้อื่น	5 (1.5)	225 (65.6)	113 (32.9)

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

วิถีชีวิตแบบประชาธิปไตย	ระดับความคิดเห็น		
	มาก	กลาง	น้อย
7) รู้จักวิพากษ์วิจารณ์อย่างมีเหตุผลและสร้างสรรค์	243 (70.6)	96 (27.9)	5 (1.5)
8) ไม่มีจิตใจเป็นเผด็จการ	34 (9.8)	180 (52.0)	132 (38.2)

จากตารางที่ 4.3 เมื่อแยกพิจารณาโลกทัศน์ประชาธิปไตยในฐานะที่เป็นวิถีชีวิต 8 ด้านของกลุ่มข้าราชการกรมการปกครองและกลุ่มพนักงานธนาคารกรุงเทพออกที่ละด้านแล้ว จะพบว่า ทั้ง 2 กลุ่มมีโลกทัศน์ประชาธิปไตยในเชิงบวกอยู่ 4 ด้าน เรื่องตามลำดับดังนี้คือ เรื่องของการวิพากษ์วิจารณ์อย่างมีเหตุผลคิดเป็นร้อยละ 70.6 ซึ่งมีจำนวนมากใกล้เคียงกับ เรื่องของการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่คิดเป็น 70.2 % เรื่องของศักดิ์ศรีเสมอภาคและเสรีภาพคิดเป็น 54 % และเรื่องหน้าที่พลเมืองคิดเป็น 49.3 %

นอกจากนี้ยังพบว่า กลุ่มข้าราชการกรมการปกครองและกลุ่มพนักงานธนาคารกรุงเทพมีโลกทัศน์ประชาธิปไตยในระดับปานกลางค่อนข้างต่ำในเรื่องของการมีจิตใจสนับสนุนการปกครองแบบประชาธิปไตย, การมองโลกในแง่ดีและการไม่มีจิตใจที่เป็นเผด็จการ คิดเป็นร้อยละ 228, 225 และ 180 ตามลำดับ โดยเฉพาะเรื่องของการมองโลกในแง่ดีและการไม่มีจิตใจเป็นเผด็จการนั้น จากตัวเลขในตารางจะเห็นว่า ทั้ง 2 กลุ่มมีแนวโน้มว่าจะมีโลกทัศน์ที่ไม่สนับสนุนประชาธิปไตยค่อนข้างมาก ซึ่งอาจส่งผลให้ทั้ง 2 กลุ่มมีพฤติกรรมทางการเมืองที่ไม่สอดคล้องกับการพัฒนาประชาธิปไตยของไทยในโอกาสต่อไปได้

ส่วนที่ 2 การวิเคราะห์หาค่าความสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระและตัวแปรตามเพื่อทดสอบสมมติฐาน

ตารางที่ 4.4 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างเพศกับโลกทัศน์ประชาธิปไตยของกลุ่มพนักงานธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน)

เพศ	ระดับโลกทัศน์ประชาธิปไตย			รวม
	ต่ำ	กลาง	สูง	
ชาย	6 (18.2)	13 (39.4)	14 (42.4)	33 (37.1)
หญิง	19 (33.9)	27 (48.2)	10 (17.9)	56 (62.9)

Chi-Square = 6.83963 D.F. = 2

Significance = .0327 Gamma = -.27939

จากตารางที่ 4.4 เมื่อพิจารณาถึงความสัมพันธ์ระหว่างเพศกับการมีโลกทัศน์ประชาธิปไตยของกลุ่มพนักงานธนาคารกรุงเทพแล้วปรากฏว่า ความแตกต่างทางเพศมีความสัมพันธ์กับการมีโลกทัศน์ประชาธิปไตยที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในระดับ .0327 นั่นคือพนักงานธนาคารกรุงเทพเพศชาย จะมีโลกทัศน์ประชาธิปไตยในเชิงบวกมากกว่าพนักงาน

ธนาคารกรุงเทพเพชหญิง โดยที่พนักงานธนาคารกรุงเทพเพศชายจำนวนร้อยละ 42.4 มีโลกทัศน์ประชาธิปไตยในระดับสูงจำนวนมากที่สุด ในขณะที่พนักงานธนาคารเพชหญิงจำนวน 48.2 นั้นมีโลกทัศน์ที่เป็นประชาธิปไตยในระดับปานกลาง และมีแนวโน้มที่จะมีโลกทัศน์ประชาธิปไตยในเชิงลบได้มากกว่าพนักงานธนาคารเพศชาย เพราะเมื่อดูจากจำนวนพนักงานธนาคารที่มีโลกทัศน์ประชาธิปไตยแล้วพบว่า พนักงานธนาคารเพชหญิงจำนวนร้อยละ 33.9 มีโลกทัศน์ประชาธิปไตยในระดับต่ำ ในขณะที่พนักงานธนาคารเพศชายจำนวน 18.2 % เท่านั้นที่มีโลกทัศน์ประชาธิปไตยในระดับต่ำ เมื่อเปรียบเทียบกันแล้วก็พบว่า พนักงานธนาคารเพชหญิงมีแนวโน้มที่จะมีโลกทัศน์ที่ไม่เอื้อต่อความเป็นประชาธิปไตยได้มากกว่าพนักงานธนาคารเพศชายนั่นเอง ดังนั้นจึงอาจสรุปได้ว่า ความแตกต่างกันทางเพศของพนักงานธนาคารกรุงเทพมีผลต่อการมีโลกทัศน์ที่เป็นประชาธิปไตยในระดับที่แตกต่างกัน

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 4.5 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างเพศกับโลกทัศน์ประชาธิปไตยของกลุ่ม
ข้าราชการกรมการปกครอง

เพศ	ระดับโลกทัศน์ประชาธิปไตย			รวม
	ต่ำ	กลาง	สูง	
ชาย	41 (29.5)	52 (37.4)	46 (33.1)	139 (61.8)
หญิง	37 (43.0)	31 (36.0)	18 (20.9)	86 (38.2)

Chi-Square = 5.59435 D.F. = 2

Significance = .0610 Gamma = -.26347

จากตารางเมื่อพิจารณาถึงความสัมพันธ์ระหว่างเพศกับการมีโลกทัศน์ประชาธิปไตยของข้าราชการกรมการปกครองแล้วพบว่า การมีเพศที่แตกต่างกันไม่มีผลต่อการมีโลกทัศน์ที่เป็นประชาธิปไตยที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ กล่าวคือ ข้าราชการเพศชายมีโลกทัศน์ประชาธิปไตยในระดับกลาง ๆ ค่อนไประดับสูงคิดเป็นจำนวนร้อยละ 37.4 และ 33.1 ตามลำดับ ในขณะที่ข้าราชการเพศหญิงจะมีโลกทัศน์ประชาธิปไตยในระดับต่ำมากที่สุดถึงร้อยละ 43.0 และร้อยละ 36.0 ที่มีโลกทัศน์ประชาธิปไตยในระดับกลาง ซึ่งเมื่อพิจารณาโดยภาพรวมแล้วจะเห็นว่า ข้าราชการทั้งเพศชายและเพศหญิงมีโลกทัศน์ประชาธิปไตยในระดับปานกลาง เพราะมีจำนวนที่ใกล้เคียงกัน ดังนั้นเพศจึงไม่ใช่วิธีแปรสำคัญที่มีผลทำให้กลุ่มข้าราชการกรมการปกครองมีโลกทัศน์ประชาธิปไตยที่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.6 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างเพศกับการมีโลกทัศน์ประชาธิปไตยโดยภาพรวมของกลุ่มข้าราชการและกลุ่มพนักงานธนาคาร

เพศ	โลกทัศน์ประชาธิปไตยโดยภาพรวม			รวม
	ต่ำ	กลาง	สูง	
ชาย	47 (27.3)	65 (37.8)	60 (34.9)	172 (54.8)
หญิง	56 (39.4)	58 (40.8)	28 (19.7)	142 (45.2)

Chi-Square = 10.04661 D.F. = 2

Significance = .0066 Gamma = -.28258

จากการทดสอบไคสแควร์เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างเพศกับการมีโลกทัศน์ประชาธิปไตยของกลุ่มข้าราชการกรมการปกครองและกลุ่มพนักงานธนาคารกรุงเทพฯ มีค่านัยสำคัญทางสถิติเท่ากับ .0066 แสดงว่า ความแตกต่างระหว่างเพศมีนัยสำคัญทางสถิติกับการมีโลกทัศน์ที่เป็นประชาธิปไตย แต่เมื่อพิจารณาในแง่ของความสัมพันธ์ระหว่างเพศกับการมีโลกทัศน์ที่เป็นประชาธิปไตยแล้วจะพบว่า มีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำคือ ประมาณ 28 % นอกจากนี้จากการวิจัยพบว่า เพศชายจะมีโลกทัศน์ในเชิงที่สนับสนุนประชาธิปไตยมากกว่าเพศหญิงนั่นคือ เพศชายร้อยละ 34.9 มีโลกทัศน์ที่เป็นประชาธิปไตยอย่างมาก ในขณะที่เพศหญิงร้อยละ 39.4 กลับมีโลกทัศน์ที่เป็นประชาธิปไตยในเชิงลบ มีเชิงร้อยละ 19.7 เท่านั้นที่มีโลกทัศน์ประชาธิปไตยในเชิงบวกสูง ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับเพศชายแล้ว

ยังมีจำนวนน้อยกว่าอยู่มาก นอกจากนี้เมื่อพิจารณาจากตัวเลขในตารางแล้วพบว่า ข้าราชการและพนักงานธนาคารทั้งเพศชายและเพศหญิงต่างก็มีโลกทัศน์ประชาธิปไตยในระดับกลาง ๆ อยู่เป็นจำนวนมากที่สุด นอกจากนี้เพศชายมีแนวโน้มที่จะมีโลกทัศน์ประชาธิปไตยในเชิงบวกอยู่เป็นจำนวนมาก ในขณะที่เพศหญิงมีความโน้มเอียงที่จะมีโลกทัศน์ประชาธิปไตยในเชิงลบได้เป็นอย่างมาก ดังนั้นจากผลการศึกษาจะเห็นได้ว่า ทิศทางของโลกทัศน์ประชาธิปไตยของเพศชายและเพศหญิงเป็นไปในลักษณะที่สวนทางกัน กล่าวคือ เพศชายส่วนมากจะมีโลกทัศน์ประชาธิปไตยในระดับกลางค่อนข้างไปทางระดับสูง แต่เพศหญิงโดยมากกลับมีโลกทัศน์ประชาธิปไตยในระดับกลางค่อนข้างไปทางระดับต่ำ จึงอาจกล่าวได้ว่า เพศชายมีความโน้มเอียงที่จะเป็นประชาธิปไตยได้มากกว่าเพศหญิงนั่นเอง

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตาราง 4.7 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับการมีโลกทัศน์แบบประชาธิปไตย
ของกลุ่มพนักงานธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน)

ระดับอายุ	ระดับโลกทัศน์ประชาธิปไตย			รวม
	ต่ำ	กลาง	สูง	
20-30 ปี	10 (28.8)	16 (45.7)	9 (25.7)	35 (39.8)
31-40 ปี	7 (25.9)	13 (48.1)	7 (25.9)	27 (30.7)
41-50 ปี	8 (28.6)	9 (42.9)	6 (28.6)	21 (23.9)
51-60 ปี	1 (20.0)	2 (40.0)	2 (40.0)	5 (5.7)

Chi-Square = .61616

D.F. = 6

Sig = .9961

Gamma = .05759

ผลการศึกษาในส่วนนี้ได้จากการทดสอบค่าไคสแควร์มีค่าเท่ากับ .9961 ซึ่งมากกว่าระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 จึงอาจกล่าวได้ว่า ระดับอายุที่แตกต่างกันของพนักงานธนาคารกรุงเทพมีผลต่อการมีโลกทัศน์แบบประชาธิปไตยที่แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ กล่าวคือ

ไม่ว่าพนักงานธนาคารกรุงเทพจะมีอายุในช่วงใดก็ตาม จะมีโลกทัศน์แบบประชาธิปไตยที่ไม่แตกต่างกัน นอกจากนี้จากการศึกษาพบว่า พนักงานธนาคารในทุกระดับอายุจะมีโลกทัศน์ประชาธิปไตยในระดับกลางเป็นจำนวนมากที่สุดนั่นคือ พนักงานที่มีอายุระหว่าง 31-40 ปีจะเป็นกลุ่มที่มีโลกทัศน์ประชาธิปไตยในระดับกลางมากที่สุดถึงร้อยละ 48.1 รองลงมาก็คือ พนักงานที่มีอายุระหว่าง 20-30 ปีจำนวน 45.7 ส่วนพนักงานที่มีอายุ 41-50 ปีและ 51-60 ปีนั้น ก็จะมีโลกทัศน์ประชาธิปไตยในระดับกลางเช่นเดียวกัน โดยมีจำนวนที่ใกล้เคียงกันคือร้อยละ 42.9 และ 40.0 ตามลำดับ อย่างไรก็ตามก็ดูจากผลการวิจัยในส่วนนี้มีข้อที่น่าสนใจก็คือ พนักงานธนาคารกรุงเทพที่มีอายุมากคือ มีอายุระหว่าง 51-60 ปี จะมีแนวโน้มที่จะมีโลกทัศน์ประชาธิปไตยในระดับสูงมากกว่าพนักงานธนาคารในช่วงอายุอื่น ๆ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตาราง 4.8 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับการมีโลกทัศน์ประชาธิปไตยของ
กลุ่มข้าราชการกรมการปกครอง

ระดับอายุ	ระดับโลกทัศน์ประชาธิปไตย			รวม
	ต่ำ	กลาง	สูง	
20-30 ปี	14 (29.2)	23 (47.9)	11 (22.9)	48 (20.3)
31-40 ปี	44 (34.1)	45 (34.9)	40 (31.0)	129 (54.4)
41-50 ปี	20 (39.2)	17 (33.3)	14 (27.5)	51 (21.5)
51-60 ปี	4 (44.4)	4 (44.4)	1 (11.1)	9 (3.8)

Chi-Square = 4.74778

D.F. = 6

Significance = .5765

Gamma = -.06874

จากการทดสอบค่าไคสแควร์พบว่า มีค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .5765 ซึ่งสูงกว่า 0.05 จึงกล่าวได้ว่า ระดับอายุที่แตกต่างกันของข้าราชการกรมการปกครองไม่มีผลต่อการมีโลกทัศน์ประชาธิปไตยที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ กล่าวคือ ข้าราชการที่มีอายุนอก

ไม่จำเป็นต้องมีโลกทัศน์ที่เป็นประชาธิปไตยในระดับสูงตามไปด้วย จากตารางเมื่อแยกพิจารณาตามเกณฑ์อายุใน 4 กลุ่มแล้วพบว่า ข้าราชการในแต่ละช่วงอายุจะมีโลกทัศน์ที่เป็นประชาธิปไตยในระดับกลาง และมีความโน้มเอียงว่าจะมีโลกทัศน์ที่ไม่สนับสนุนประชาธิปไตยเป็นจำนวนมากกว่าที่จะสนับสนุนประชาธิปไตย โดยที่ข้าราชการที่มีอายุระหว่าง 20-30 ปี จะมีโลกทัศน์ในระดับปานกลางเป็นจำนวนมากที่สุดคิดเป็น 47.9 รองลงมาก็คือ ข้าราชการที่มีอายุระหว่าง 51-60 ปีคิดเป็นร้อยละ 44.4

อย่างไรก็ดี แม้ว่าผลการวิจัยจะพบว่า อายุของข้าราชการไม่มีความสัมพันธ์กับการมีโลกทัศน์แบบประชาธิปไตยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติก็ตาม แต่จากจำนวนร้อยละที่แสดงให้เห็นในแต่ละช่วงอายุนั้น จะสังเกตเห็นว่า ยิ่งข้าราชการมีอายุมากขึ้นเท่าไรก็ยิ่งจะมีโลกทัศน์ที่จะสนับสนุนประชาธิปไตยในระดับต่ำเช่น ข้าราชการที่มีอายุระหว่าง 41-50 ปี จะมีโลกทัศน์ประชาธิปไตยในระดับต่ำคิดเป็นร้อยละ 39.2 เป็นต้น

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตาราง 4.9 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับการมีโลกทัศน์ประชาธิปไตยโดยภาพรวมของทั้ง 2 กลุ่ม

ระดับอายุ	ระดับโลกทัศน์ประชาธิปไตย			รวม
	ต่ำ	กลาง	สูง	
20-30 ปี	24 (28.9)	39 (47.0)	20 (24.1)	83 (25.5)
31-40 ปี	51 (32.7)	58 (37.2)	47 (30.1)	156 (48.0)
41-50 ปี	26 (36.1)	26 (36.1)	20 (27.8)	72 (22.2)
51-60 ปี	5 (35.7)	6 (42.9)	3 (21.4)	14 (4.3)

Chi-Square = 3.20910

D.F. = 6

Significance = .7822

Gamma = -.03189

จากตารางในเรื่องอายุกับการมีโลกทัศน์ประชาธิปไตยของกลุ่มข้าราชการกรมการปกครองและกลุ่มพนักงานธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) พบว่า ค่านี้สำคัญทางสถิติได้

จากการทดสอบไคสแควร์เท่ากับ 0.7822 ซึ่งมีความมากกว่าค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แสดงว่า อายุไม่มีความสัมพันธ์กับการมีโลกทัศน์ที่เป็นประชาธิปไตยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ กล่าวคือ ความแตกต่างระหว่างอายุไม่มีผลต่อการมีโลกทัศน์แบบประชาธิปไตยที่ต่างกันของ ทั้ง 2 กลุ่ม ดังจะเห็นได้จากตัวเลขในตาราง ซึ่งแต่ละช่วงอายุโดยรวมของกลุ่มข้าราชการ การกรมการปกครองและกลุ่มพนักงานธนาคารกรุงเทพนั้น จะมีโลกทัศน์ประชาธิปไตยในระดับปานกลางค่อนข้างต่ำ โดยเฉพาะอย่างยิ่งข้าราชการและพนักงานธนาคารที่มีอายุมากคือ มีอายุตั้งแต่ 41-50 ปีและอายุ 51-60 ปี จะมีโลกทัศน์ที่ไม่สนับสนุนประชาธิปไตย อยู่เป็นจำนวนมากกว่ากลุ่มอายุอื่น ๆ คิดเป็นร้อยละ 36.1 และ 35.7 ตามลำดับ ในขณะที่ กลุ่มข้าราชการและพนักงานธนาคารที่มีอายุระหว่าง 31-40 ปีนั้น กลับมีโลกทัศน์ในเชิงที่ สนับสนุนประชาธิปไตยเป็นจำนวนมากที่สุดเมื่อเทียบกับช่วงอายุอื่น ๆ คิดคิดเป็นร้อยละ 30.1 ที่เป็นเช่นนี้ก็อาจเป็นเพราะคนที่มีอายุมาก มักจะมีประสบการณ์ที่ได้จากการเรียนรู้ในสังคม มากกว่าคนที่อายุน้อย ซึ่งเป็นผลให้เกิดความเคยชินกับประสบการณ์และวิถีชีวิตแบบเดิม ๆ การดำเนินกิจกรรมใด ๆ จึงเป็นไปตามความคิด ความเชื่อแบบเดิมที่ได้สั่งสมมา¹ ซึ่ง ความคิด ความเชื่อแบบเดิมในบางเรื่องอาจไม่สอดคล้องกับการเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วของโลกในปัจจุบัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง เป็นต้น จึงทำให้คนที่มีอายุมาก มีแนวโน้มที่จะมีโลกทัศน์ไปในเชิงที่ไม่สนับสนุนประชาธิปไตย (เชิงลบ) ได้มากกว่าคนที่อายุน้อยนั่นเอง

สถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

¹ หม่อมหลวงคุ้ย ชุมสาธ, จิตวิทยาในชีวิตประจำวัน. (พระนคร : สำนักพิมพ์ ไทอวณานานิช, 2519). หน้า 105.

ตาราง 4.10 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษากับการมีโลกทัศน์
ประชาธิปไตยของกลุ่มพนักงานธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน)

ระดับ การศึกษา	ระดับโลกทัศน์ประชาธิปไตย			รวม
	ต่ำ	กลาง	สูง	
ปวศ.		1 (50.0)	1 (50.0)	2 (2.2)
ปริญญาตรี	21 (27.6)	34 (44.7)	21 (27.6)	76 (85.4)
สูงกว่าป.ตรี	3 (27.3)	6 (54.5)	2 (18.2)	11 (12.4)

Chi-Square = 5.83025

D.F. = 6

Significance = .4425

Gamma = -.27939

ข้อสังเกต : ตัวเลขที่ไม่เต็มในตารางทุกช่องนั้น ก็เพราะค่าสถิติไม่สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงของข้อมูล

จากตารางแสดงความสัมพันธ์ระหว่างการศึกษากับการมีโลกทัศน์ที่เป็นประชาธิปไตยของกลุ่มพนักงานธนาคารกรุงเทพนั้น ไม่ปรากฏว่าความแตกต่างในระดับการศึกษามีผลต่อการ

มีโลกทัศน์ที่เป็นประชาธิปไตยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ หมายความว่า ไม่ว่าพนักงานธนาคาร
กรุงเทพ จำกัดจะจบการศึกษาในระดับที่ต่ำกว่าปริญญาตรีหรือสูงกว่าปริญญาตรีก็ตาม ล้วนแต่
มีโลกทัศน์ที่เป็นประชาธิปไตยในระดับที่ไม่แตกต่างกันและการวิจัยพบว่า พนักงานธนาคารที่จบ
การศึกษาในระดับที่ต่างกันจะมีโลกทัศน์ที่เป็นประชาธิปไตยในระดับปานกลางเหมือน ๆ กันคือ
พนักงานธนาคารกรุงเทพที่มีการศึกษาสูงกว่าระดับปริญญาตรีจะมีโลกทัศน์ที่เป็นประชาธิปไตยใน
ระดับกลาง ๆ เป็นจำนวนมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 54.5 ตามมาด้วยพนักงานธนาคารที่จบการ
ศึกษิต่ำกว่าระดับปริญญาตรี (ปวส.) คิดเป็น 50.0 และพนักงานธนาคารที่จบการศึกษาใน
ระดับปริญญาตรีคิดเป็นจำนวนร้อยละ 44.7 ตามลำดับจึงอาจสรุปได้ว่า การศึกษาไม่ใช่ตัว
แปรสำคัญที่มีผลทำให้พนักงานธนาคารกรุงเทพมีโลกทัศน์ที่เป็นประชาธิปไตยในระดับที่ต่างกัน

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตาราง 4.11 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างการศึกษากับการมีโลกทัศน์ประชาธิปไตย
ของกลุ่มข้าราชการกรมการปกครอง

ระดับ การศึกษา	ระดับการมีโลกทัศน์ประชาธิปไตย			รวม
	ต่ำ	กลาง	สูง	
ปวช.	18 (54.5)	10 (30.3)	5 (15.2)	33 (14.0)
ปวส.	11 (44.0)	8 (32.0)	6 (24.0)	25 (10.6)
ปริญญาตรี	40 (32.5)	50 (40.7)	33 (26.8)	123 (52.1)
สูงกว่า ปริญญาตรี	11 (22.0)	17 (34.0)	22 (44.0)	50 (21.2)
* อื่น ๆ	2 (40.0)	3 (60.0)		5 (2.1)

หมายเหตุ : * ไม่ระบุรายละเอียดว่า จบการศึกษาในระดับใด ส่วนตัวเลขที่ไม่เต็มใน
ตารางทุกช่องนั้น เป็นเพราะสภาพความเป็นจริงของข้อมูลไม่สอดคล้องกับค่าสถิติ

Chi-Square = 16.85104

D.F. = 8

Significance = .0317

Gamma = .27565

จากตารางที่ 4.11 พบว่า คำนวณสำคัญที่ได้จากการทดสอบไคสแควร์มีค่าเท่ากับ ประชาธิปไตย โดยมีความสัมพันธ์ทางสถิติคิดเป็น 27 % นั่นคือ ข้าราชการที่มีระดับการศึกษาต่ำ (ต่ำกว่าปริญญาตรี) จะมีโลกทัศน์ที่เป็นประชาธิปไตยในเชิงบวกน้อยกว่าข้าราชการที่มีระดับการศึกษาสูง (สูงกว่าปริญญาตรี) โดยจะพบว่าร้อยละ 54.5 และ 44.0 ของข้าราชการที่จบการศึกษาในระดับต่ำกว่าปริญญาตรี จะมีโลกทัศน์ที่เป็นประชาธิปไตยในระดับต่ำ แต่ในทางกลับกัน ข้าราชการที่จบการศึกษาในระดับปริญญาตรีขึ้นไปกลับมีโลกทัศน์ที่เป็นประชาธิปไตยในระดับสูงคิดเป็น 44.0 ดังนั้นจึงอาจสรุปได้ว่า การที่ข้าราชการมีระดับการศึกษาที่ต่างกัน ย่อมส่งผลให้ข้าราชการมีโลกทัศน์ที่สนับสนุนประชาธิปไตยแตกต่างกันไปด้วย

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตาราง 4.12 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างการศึกษากับการมีโลกทัศน์ประชาธิปไตย
โดยภาพรวมของทั้ง 2 กลุ่ม

ระดับ การศึกษา	โลกทัศน์ประชาธิปไตยโดยภาพรวม			รวม
	ต่ำ	กลาง	สูง	
ปวช.	18 (54.5)	10 (30.3)	5 (15.2)	33 (10.2)
ปวส.	11 (42.3)	8 (30.8)	7 (26.9)	26 (8.0)
ปริญญาตรี	61 (30.7)	84 (42.2)	54 (27.1)	199 (61.2)
สูงกว่า ปริญญาตรี	14 (23.0)	23 (37.7)	24 (39.3)	81 (18.8)
* อื่น ๆ	3 (50.0)	3 (50.0)		6 (1.8)

หมายเหตุ : * ไม่ระบุรายละเอียดว่า จบการศึกษาระดับใด ส่วนตัวเลขที่ไม่เต็มในตาราง
ทุกช่อง เป็นเพราะค่าสถิติไม่สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริง

Chi-Square = 16.42137

D.F. = 8

Significance = .0367

Gamma = .22233

ผลการศึกษาจากตารางที่ 4.12 พบว่า ค่าร้อยละที่ได้จากการทดสอบไคสแควร์ มีค่าเท่ากับ .0367 แสดงว่า ระดับการศึกษาโดยภาพรวมของกลุ่มข้าราชการและพนักงาน ธนาคารกรุงเทพมีความสัมพันธ์กับการมีโลกทัศน์ที่เป็นประชาธิปไตย โดยมีความสัมพันธ์ทาง สถิติคิดเป็น 22 % กล่าวคือ ข้าราชการกรมการปกครองและพนักงานธนาคารกรุงเทพที่มี ระดับการศึกษาต่ำ (ต่ำกว่าปริญญาตรี) จะมีโลกทัศน์ที่ไม่ส่งเสริมประชาธิปไตยมากกว่าข้าราชการและพนักงานธนาคารที่มีระดับการศึกษาสูง (ปริญญาตรีขึ้นไป) นอกจากนี้ยังพบว่า ผู้ที่จบการศึกษาในระดับที่สูงกว่าปริญญาตรี จะมีโลกทัศน์ประชาธิปไตยที่เป็นไปในเชิงบวก มากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 39.3 ในขณะที่ข้าราชการและพนักงานธนาคารที่จบการศึกษาในระดับ ที่ต่ำ (ต่ำกว่าปริญญาตรี) กลับมีโลกทัศน์ประชาธิปไตยที่เป็นไปในเชิงลบอย่างมากที่สุดคิดเป็น ร้อยละ 54.5 และ 42.3 ตามลำดับ

เป็นที่น่าสังเกตว่า ผู้ที่จบการศึกษาในระดับปริญญาตรีของทั้ง 2 กลุ่มซึ่งมีจำนวน มากที่สุด กลับมีโลกทัศน์ที่เป็นประชาธิปไตยในระดับปานกลางเสียส่วนใหญ่ นอกจากนี้ผล การวิจัยในเรื่องนี้ยังไปสอดคล้องกับผลการศึกษาของวิภากรัณ ปรามาช ฌ อุษฺฐสา² ที่พบ ว่า การศึกษาของประชาชนมีอิทธิพลต่อความรู้ ความเข้าใจและทัศนคติทางการเมืองใน ระบอบประชาธิปไตย โดยผู้ที่มีระดับการศึกษาสูงจะมีความคิดเห็น และแสดงออกในทางที่ ส่งเสริมประชาธิปไตยได้ดีกว่าผู้ที่มีระดับการศึกษาต่ำ ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่า การ ศึกษาเป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลอย่างยิ่งต่อการมีโลกทัศน์ ความคิด ความเชื่อแบบประชาธิปไตย

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

² วิภากรัณ ปรามาช ฌ อุษฺฐสา, "การศึกษาเรื่องทัศนคติทางการเมือง ความ เข้าใจ และความสนใจในการเลือกตั้งของผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้ง ส. ในกรุงเทพฯ วันที่ 4 เมษายน 2511," (วิทยานิพนธ์ปริกษามหาบัณฑิต ภาควิชาการปกครอง บัณฑิต วิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2519), หน้า 105-108 และ 120-121.

โดยระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน จะส่งผลกระทบต่อ การเปลี่ยนแปลงทัศนคติ ความคิด ความเชื่อของแต่ละคนให้มีความแตกต่างกันออกไป นอกจากนี้การศึกษายังมีความสำคัญคือ ทำให้คนมีโลกทัศน์ที่กว้างขึ้น มีความสนใจในสิ่งต่าง ๆ รอบตัว ตลอดจนสามารถติดตาม และเข้าถึงข่าวสารทางการเมืองได้อย่างง่ายดาย ดังนั้นผู้ที่มีการศึกษาสูงก็ย่อมมีศักยภาพ ในการทำความเข้าใจกับข่าวสาร ความเคลื่อนไหว ตลอดจนมีการแสดงออกทางการเมือง ในระบอบประชาธิปไตยได้ดีกว่าผู้ที่มีการศึกษาด้านนี้เอง

ตาราง 4.13 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างรายได้กับการมีโลกทัศน์ประชาธิปไตย ของกลุ่มพนักงานธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน)

ระดับรายได้ ต่อเดือน	ระดับโลกทัศน์ประชาธิปไตย			รวม
	ต่ำ	กลาง	สูง	
5,000-10,000	8 (44.4)	5 (27.8)	5 (27.8)	18 (20.2)
10,001-30,000	16 (23.5)	34 (50.0)	18 (26.5)	68 (76.4)
30,001-50,000	1 (33.3)	1 (33.3)	1 (33.3)	3 (3.4)

Chi-Square = 3.95943

D.F. = 4

Significance = .4115

Gamma = .17659

ผลจากตารางที่ 4.13 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างรายได้กับการมีโลกทัศน์ประชาธิปไตยของกลุ่มพนักงานธนาคารกรุงเทพปรากฏว่า ระดับรายได้ที่แตกต่างกันไม่มีความสัมพันธ์กับการมีโลกทัศน์ประชาธิปไตยที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ นั่นคือ พนักงานธนาคารที่มีรายได้สูง ไม่จำเป็นจะมีโลกทัศน์ที่เป็นประชาธิปไตยสูงตามไปด้วย จากตารางเมื่อแยกพิจารณาในระดับรายได้เป็นกลุ่ม ๆ แล้วจะพบว่า พนักงานที่มีรายได้ต่ำ (5,000-10,000) จะมีโลกทัศน์ที่เป็นประชาธิปไตยในระดับต่ำอยู่เป็นจำนวนมากคิดเป็นร้อยละ 44.4 ในขณะที่พนักงานธนาคารที่มีรายได้มากกว่า 10,000 ขึ้นไป จะมีโลกทัศน์ประชาธิปไตยในระดับปานกลางเป็นจำนวน 50.0 % และ 33.3 % ตามลำดับ จึงสรุปได้ว่า ระดับรายได้ที่แตกต่างกันไม่มีผลต่อการมีโลกทัศน์ประชาธิปไตยที่แตกต่างกันของกลุ่มพนักงานธนาคารกรุงเทพ

ตารางที่ 4.14 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างรายได้กับการมีโลกทัศน์ประชาธิปไตยของกลุ่มข้าราชการกรมการปกครอง

ระดับรายได้ ต่อเดือน	ระดับโลกทัศน์ประชาธิปไตย			รวม
	ต่ำ	กลาง	สูง	
5,000-10,000	42 (40.0)	39 (37.1)	24 (22.9)	105 (44.3)
10,001-30,000	40 (30.3)	50 (37.9)	42 (31.8)	132 (55.7)

Chi-Square = 3.28410 D.F. = 2

Significance = .1936 Gamma = .19323

ผลการศึกษาที่ได้จากตารางที่ 4.14 โดยการทดสอบค่าไคสแควร์นั้น คำนวณสำคัญ
 ที่ได้เท่ากับ .1936 ซึ่งมากกว่าระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 แสดงว่า ระดับรายได้ไม่มี
ความสัมพันธ์กับการมีโลกทัศน์แบบประชาธิปไตยของกลุ่มข้าราชการ จากตัวเลขในตาราง
 จะเห็นว่า ข้าราชการที่มีรายได้ที่ต่ำกว่า (มีรายได้ระหว่าง 5,000-10,000 บาท) จะ
 มีโลกทัศน์ที่เป็นประชาธิปไตยในระดับต่ำเป็นจำนวนมากที่สุดถึงร้อยละ 40.0 ในขณะที่
 ข้าราชการที่มีรายได้ต่อเดือนที่มากกว่า (มีรายได้ระหว่าง 10,001-30,000 บาท) จะ
 มีโลกทัศน์ที่เป็นประชาธิปไตยในระดับปานกลางอยู่คิดเป็นร้อยละ 37.9 ซึ่งมีจำนวนใกล้เคียง
 กับข้าราชการที่มีรายได้ต่ำ แต่มีโลกทัศน์ประชาธิปไตยในระดับปานกลางโดยคิดเป็นร้อยละ
 37.1 ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่า ระดับรายได้ที่แตกต่างกันไม่มีผลต่อการมีโลกทัศน์ประชา
 ธิปไตยที่แตกต่างของกลุ่มข้าราชการ

อนึ่งจากการวิจัยครั้งนี้ ไม่พบว่ามีข้าราชการคนใดที่มีรายได้เกินกว่า 30,000
 บาทขึ้นไป ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากรายได้จากการรับราชการในภาครัฐนั้นน้อยกว่ารายได้ต่อ
 เดือนของพนักงานธนาคารที่อยู่ในภาคเอกชน ประกอบกับการเพิ่มขึ้นของเงินเดือนของข้าราชการก็
 เป็นไปตามวุฒิการศึกษาและระดับตำแหน่งหน้าที่ ซึ่งกลุ่มข้าราชการที่ทำการวิจัยนี้
 โดยมากเป็นข้าราชการที่มีระดับตำแหน่งตั้งแต่ระดับ 3-6 โดยประมาณ ดังนั้นจึงไม่ปรากฏ
 ข้อมูลในส่วนนี้แต่อย่างใด

สถาบันวิทยบริการ
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 4.15 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างรายได้กับการมีโลกทัศน์ประชาธิปไตย
โดยภาพรวมของทั้ง 2 กลุ่ม

ระดับรายได้ ต่อเดือน	โลกทัศน์ประชาธิปไตยโดยภาพรวม			รวม
	ต่ำ	กลาง	สูง	
5,000-10,000	50 (40.7)	44 (35.8)	29 (23.6)	123 (37.7)
10,001-30,000	56 (28.0)	84 (42.0)	60 (30.0)	200 (61.3)
30,001-50,000	1 (33.3)	1 (33.3)	1 (33.3)	3 (0.9)

Chi-Square = 5.66389

D.F. = 4

Significance = .2257

Gamma = .19694

จากตารางแสดงความสัมพันธ์ระหว่างระดับรายได้กับการมีโลกทัศน์ประชาธิปไตย โดยภาพรวมของกลุ่มข้าราชการกรมการปกครองและกลุ่มพนักงานธนาคารกรุงเทพปรากฏว่า ระดับรายได้ที่แตกต่างกันไม่มีความสัมพันธ์กับการมีโลกทัศน์ประชาธิปไตยที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ กล่าวคือ ข้าราชการกรมการปกครองและพนักงานธนาคารที่มีรายได้สูง

ไม่จำเป็นต้องมีโลกทัศน์ประชาธิปไตยในเชิงบวกสูงเสมอไป จากตัวเลขในตารางพบว่า ข้าราชการและพนักงานธนาคารที่มีรายได้น้อย (ระหว่าง 5,000-10,000 บาทต่อเดือน) จะมีโลกทัศน์ประชาธิปไตยในเชิงลบอยู่เป็นจำนวนมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 40.7 และร้อยละ 35.8 ของข้าราชการและพนักงานธนาคารที่มีรายได้น้อยเหล่านี้ มีแนวโน้มที่จะมีโลกทัศน์ประชาธิปไตยในระดับปานกลาง ซึ่งก็ไม่แตกต่างกับข้าราชการและพนักงานธนาคารที่มีรายได้สูงกว่าคือ ตั้งแต่ 10,001-50,000 บาท ซึ่งมีโลกทัศน์ประชาธิปไตยในระดับปานกลางคิดเป็นร้อยละ 42.0 และ 33.3 ตามลำดับเช่นกัน ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่า ระดับรายได้มิใช่ตัวแปรสำคัญที่ทำให้ข้าราชการกรมการปกครอง และพนักงานธนาคารกรุงเทพฯ มีโลกทัศน์ประชาธิปไตยที่แตกต่างกันแต่อย่างใด

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 4.16 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างระยะเวลาการทำงานกับการมีโลกทัศน์
 ประชาธิปไตยของกลุ่มพนักงานธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน)

ระยะเวลา ในการทำงาน	ระดับโลกทัศน์ประชาธิปไตย			รวม
	ต่ำ	กลาง	สูง	
น้อยกว่า 1 ปี	2 (40.0)	3 (60.0)		5 (5.6)
1-5 ปี	10 (33.3)	9 (30.0)	11 (36.7)	30 (33.7)
6-10 ปี	4 (23.5)	10 (58.8)	3 (17.6)	17 (19.1)
11-20 ปี	4 (22.2)	9 (50.0)	5 (27.8)	18 (20.2)
มากกว่า 20 ปี ขึ้นไป	5 (26.3)	9 (47.4)	5 (26.3)	19 (21.3)

Chi-Square = 6.46270 D.F. = 8

Significance = .5955 Gamma = .05672

ข้อสังเกต : ตัวเลขที่ไม่เต็มในทุกช่องตารางก็เพราะสภาพความเป็นจริงไม่สอดคล้องกับค่าสถิติ

จากตารางที่ 4.16 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างระยะเวลาการทำงานกับการมีโลกทัศน์ประชาธิปไตยของกลุ่มพนักงานธนาคารกรุงเทพว่า ระยะเวลาการทำงานไม่มีความสัมพันธ์กับการมีโลกทัศน์แบบประชาธิปไตยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ กล่าวคือ พนักงานธนาคารที่มีระยะเวลาการทำงานที่ยาวนาน ไม่จำเป็นจะมีโลกทัศน์ที่เป็นประชาธิปไตยในเชิงบวกสูงเสมอไป ในทางตรงข้ามจากตัวเลขในตารางจะพบว่า พนักงานธนาคารที่ทำงานระหว่าง 1-5 ปี ซึ่งถือว่ามีระยะเวลาในการทำงานน้อยนั้น จะเป็นกลุ่มที่มีโลกทัศน์ที่เป็นประชาธิปไตยในระดับสูงคิดเป็น 36.7 ซึ่งมีจำนวนมากกว่าพนักงานธนาคารที่มีระยะเวลาการทำงานในช่วงอื่น ๆ ซึ่งส่วนใหญ่จะมีโลกทัศน์ที่เป็นประชาธิปไตยในระดับปานกลาง นอกจากนี้พนักงานธนาคารที่มีอายุการทำงานน้อยคือ น้อยกว่า 1 ปีจะมีโลกทัศน์ประชาธิปไตยในระดับปานกลางเป็นจำนวนมากที่สุดถึงร้อยละ 60.0 ตามมาด้วยพนักงานธนาคารที่มีอายุการทำงานตั้งแต่ 6-10 ปี จำนวนร้อยละ 58.8 และพนักงานธนาคารที่มีอายุการทำงานมากเกินกว่า 10 ปี มีจำนวนร้อยละ 50.0 และ 47.4 ตามลำดับ จากตารางจึงสามารถสรุปได้ว่า ระยะเวลาการทำงานที่แตกต่างกันไม่ใช่ตัวแปรสำคัญที่ทำให้พนักงานธนาคารกรุงเทพมีโลกทัศน์ประชาธิปไตยในระดับที่แตกต่างกัน

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 4.17 แสดงความสัมพันธ์ระยะเวลาการทำงานกับการมีโลกทัศน์
ประชาธิปไตยของกลุ่มข้าราชการกรมการปกครอง

ระยะเวลา การทำงาน	ระดับโลกทัศน์ประชาธิปไตย			รวม
	ต่ำ	กลาง	สูง	
1-5 ปี	15 (33.3)	19 (42.2)	11 (24.4)	45 (19.1)
6-10 ปี	17 (27.4)	24 (38.7)	21 (33.9)	62 (26.3)
11-20 ปี	38 (38.4)	33 (33.3)	28 (28.3)	99 (41.9)
> 20 ปี ขึ้นไป	11 (36.7)	13 (43.3)	6 (20.0)	30 (12.7)

Chi-Square = 4.06810 D.F. = 6

Significance = .6675 Gamma = -.07246

ข้อสังเกต : จากการสำรวจในงานวิจัยนี้ ไม่มีข้าราชการคนใดที่รับราชการน้อยกว่า 1 ปี
ดังนั้นจึงไม่ปรากฏข้อมูลในส่วนนี้

ผลการศึกษาจากตาราง 4.17 พบว่า ค่านัยสำคัญที่ได้เท่ากับ .6675 ซึ่งสูงกว่าระดับค่านัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 แสดงว่า ความแตกต่างในเรื่องระยะเวลาการทำงาน มีผลต่อการมีโลกทัศน์ประชาธิปไตยที่แตกต่างกันของข้าราชการกรมการปกครองอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ หมายความว่า ข้าราชการที่มีระยะเวลาการทำงานที่ยาวนานไม่จำเป็นต้องมีโลกทัศน์ที่เป็นประชาธิปไตยในเชิงบวกสูงเสมอไป เพราะจากตัวเลขในตารางจะพบว่า ข้าราชการที่รับราชการมาเป็นเวลานานเช่น ข้าราชการที่มีอายุงานตั้งแต่ 11-20 ปี จะมีโลกทัศน์ที่เป็นประชาธิปไตยในระดับต่ำคิดเป็น 38.4 ซึ่งมีจำนวนมากที่สุดเมื่อเทียบกับข้าราชการที่มีอายุการทำงานในระดับอื่น นอกจากนี้ยังพบว่า ข้าราชการที่มีระยะเวลาการทำงานที่แตกต่างกันเกือบทุกกลุ่ม จะมีโลกทัศน์ที่เป็นประชาธิปไตยในระดับปานกลางเท่านั้น โดยข้าราชการที่มีอายุการทำงานมากเกินกว่า 20 ปี มีจำนวนใกล้เคียงกับข้าราชการที่มีอายุการทำงานน้อยคือ 1-5 ปี โดยคิดเป็นร้อยละ 43.3 และ 42.2 ตามลำดับ และเมื่อพิจารณาตัวเลขจากตารางโดยภาพรวมแล้วจะเห็นว่า ข้าราชการที่มีระยะเวลาการทำงานที่แตกต่างกันนั้นจะมีโลกทัศน์ประชาธิปไตยในระดับกลาง ๆ และมีแนวโน้มที่จะมีโลกทัศน์ที่เป็นประชาธิปไตยในระดับต่ำ ยกเว้นข้าราชการที่รับราชการมาเป็นระยะเวลาพอควร คือ รับราชการมาเป็นเวลา 6-10 ปี มีแนวโน้มที่จะมีโลกทัศน์ประชาธิปไตยในเชิงบวกสูงกว่า ข้าราชการที่มีระยะเวลาการทำงานในระดับอื่น ๆ จึงอาจกล่าวได้ว่า ระยะเวลาการทำงานไม่มีความสัมพันธ์กับการมีโลกทัศน์แบบประชาธิปไตยของกลุ่มข้าราชการกรมการปกครองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติแต่อย่างใด

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 4.18 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างระยะเวลาการทำงานกับการมีโลกทัศน์
ประจำปีโดยโดยภาพรวมของทั้ง 2 กลุ่ม

ระยะเวลา การทำงาน	โลกทัศน์ประจำปีโดยโดยภาพรวม			รวม
	ต่ำ	กลาง	สูง	
< 1 ปี	2 (40.0)	3 (60.0)		5 (1.5)
1-5 ปี	25 (33.3)	26 (37.3)	22 (29.3)	75 (23.1)
6-10 ปี	21 (26.6)	34 (43.0)	24 (30.4)	79 (24.3)
11-20 ปี	42 (35.9)	42 (35.9)	33 (28.2)	117 (36.0)
> 20 ปี	16 (32.7)	22 (44.9)	11 (22.4)	49 (15.1)

Chi-Square = 5.13114 D.F. = 8

Significance = .7435 Gamma = -.03420

ข้อสังเกต : ตัวเลขที่ไม่เต็มในตารางทุกช่อง เพราะค่าสถิติไม่สอดคล้องกับสภาพความเป็น
จริงของข้อมูล

ผลการศึกษาจากตารางที่ 4.18 พบว่า ค่านัยสำคัญที่ได้จากการทดสอบไคสแควร์ มีค่าสูงกว่า 0.05 ซึ่งเป็นระดับนัยสำคัญทางสถิติจึงกล่าวได้ว่า ความแตกต่างระหว่างระยะเวลาการทำงานมีผลต่อการมีโลกทัศน์ประชาธิปไตยที่แตกต่างกันของกลุ่มข้าราชการกรมการปกครองและกลุ่มพนักงานธนาคารกรุงเทพอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ กล่าวคือ ข้าราชการและพนักงานธนาคารที่มีระยะเวลาการทำงานที่ยาวนาน ไม่จำเป็นจะต้องมีโลกทัศน์ประชาธิปไตยในเชิงบวกสูงตามไปด้วย ในทางกลับกันจากตัวเลขในตารางจะพบว่า ข้าราชการและพนักงานธนาคารที่มีระยะเวลาการทำงานที่แตกต่างกัน จะมีโลกทัศน์ประชาธิปไตยในระดับเดียวกันอยู่เป็นจำนวนมากที่สุดนั่นคือ มีโลกทัศน์ที่เป็นประชาธิปไตยในระดับปานกลาง นอกจากนี้ยังพบว่า ข้าราชการและพนักงานธนาคารที่ทำงานมาเป็นเวลานาน (เกินกว่า 20 ปี) มีแนวโน้มที่จะมีโลกทัศน์ประชาธิปไตยในเชิงลบได้เป็นอย่างมาก ในขณะที่ข้าราชการและพนักงานธนาคารที่มีอายุการทำงานระหว่าง 6-10 ปี กลับมีแนวโน้มที่จะมีโลกทัศน์ในเชิงบวกสูงกว่าข้าราชการและพนักงานธนาคารที่มีอายุงานในระดับอื่น ๆ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 4.19 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างระดับตำแหน่งกับการมีโลกทัศน์
 ประชาธิปไตยของกลุ่มข้าราชการ

ระดับตำแหน่ง	ระดับโลกทัศน์ประชาธิปไตย			รวม
	ต่ำ	กลาง	สูง	
ระดับ 3	22 (53.7)	13 (31.7)	6 (14.6)	41 (17.0)
ระดับ 4	21 (33.9)	27 (43.5)	14 (22.6)	62 (25.7)
ระดับ 5	32 (33.3)	35 (36.5)	29 (30.2)	96 (39.8)
สูงกว่าระดับ 5 ขึ้นไป	9 (21.4)	16 (38.1)	17 (40.5)	42 (17.4)

Chi-Square = 13.26903 D.F. = 6

Significance = .0390 Gamma = .26506

จากตารางแสดงความสัมพันธ์ระหว่างระดับตำแหน่งของข้าราชการกับการมีโลกทัศน์
 ประชาธิปไตยโดยการทดสอบไคสแควร์เพื่อหาค่านัยสำคัญทางสถิติพบว่า ระดับตำแหน่งของข้าราชการมีความสัมพันธ์กับการมีโลกทัศน์ประชาธิปไตยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติเท่ากับ .0390

แต่ความสัมพันธ์ดังกล่าวถือได้ว่าอยู่ในระดับค่าคิดเป็น 26 % นั้นย่อมแสดงว่า ข้าราชการที่มีระดับตำแหน่งต่างกัน ย่อมมีผลทำให้ข้าราชการมีโลกทัศน์ที่เป็นประชาธิปไตยในระดับที่แตกต่างกันด้วย โดยผลการศึกษาพบว่า ข้าราชการที่มีระดับตำแหน่งค่าจะมีโลกทัศน์ประชาธิปไตยในเชิงลบมากกว่าข้าราชการที่มีระดับตำแหน่งที่สูงกว่า ดังจะเห็นได้จากตัวเลขในตารางซึ่งข้าราชการระดับ 3 จะมีโลกทัศน์ประชาธิปไตยในเชิงลบอยู่เป็นจำนวนมากที่สุดคิดเป็น 53.7 % มีเพียงข้าราชการระดับ 3 ร้อยละ 14.6 เท่านั้นที่มีโลกทัศน์ประชาธิปไตยในเชิงบวกซึ่งนับได้ว่า มีจำนวนน้อยที่สุดเมื่อเทียบกับข้าราชการที่มีระดับตำแหน่งอื่น ๆ ในทางตรงข้าม ข้าราชการที่มีระดับตำแหน่งสูงกว่าระดับ 5 ขึ้นไป กลับมีโลกทัศน์ประชาธิปไตยในเชิงบวกอยู่เป็นจำนวนมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 40.2 และมีข้าราชการจำนวนเพียงร้อยละ 21.4 ที่มีโลกทัศน์ประชาธิปไตยในระดับต่ำ ดังนั้นเมื่อเปรียบเทียบกับข้าราชการในระดับตำแหน่งอื่น ๆ ที่ต่ำกว่าแล้วจะพบว่า ข้าราชการที่มีระดับตำแหน่งสูงกว่าระดับ 5 ขึ้นไปจะมีโลกทัศน์ประชาธิปไตยในเชิงบวกอยู่เป็นจำนวนมากที่สุด ในขณะที่ข้าราชการที่มีระดับ 3 กลับมีโลกทัศน์ที่เป็นประชาธิปไตยในเชิงลบอยู่เป็นจำนวนมากที่สุด จึงอาจกล่าวได้ว่า ยิ่งข้าราชการมีระดับตำแหน่งสูงเพียงใดก็จะมีโลกทัศน์ที่เป็นประชาธิปไตยในเชิงบวกมากขึ้นตามลำดับ

อย่างไรก็ดี สำหรับกรณีของพนักงานธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) จะไม่ปรากฏข้อมูลในเรื่องนี้แต่อย่างใด เนื่องจากการทำงานในภาคเอกชน มีระบบการจำแนกตำแหน่งที่แตกต่างจากระบบราชการ จึงไม่สามารถนำข้อมูลในเรื่องนี้มาศึกษาวิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบให้เห็นความแตกต่างได้

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 4.20 แสดงโลกทัศน์ประชาธิปไตยโดยภาพรวมจำแนกตามกลุ่ม

กลุ่ม	โลกทัศน์ประชาธิปไตยโดยภาพรวม			รวม
	ต่ำ	กลาง	สูง	
พนักงาน ธนาคาร	25 (28.1)	40 (44.9)	24 (27.0)	89 (27.2)
ข้าราชการ	83 (34.9)	89 (37.4)	66 (27.7)	238 (72.8)

Chi-Square = 1.85213 D.F. = 2

Significance = .3961 Gamma = .06682

จากตารางแสดงโลกทัศน์ประชาธิปไตยโดยภาพรวมของกลุ่มข้าราชการและกลุ่มพนักงานธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) ซึ่งค่านี้สำคัญที่ได้จากการทดสอบไคสแควร์มีค่าเท่ากับ .3961 ซึ่งมากกว่าค่านี้สำคัญที่ระดับ 0.05 จึงกล่าวได้ว่า ความแตกต่างระหว่างกลุ่มไม่มีความสัมพันธ์กับการมีโลกทัศน์ที่เป็นประชาธิปไตยในระดับที่แตกต่างกัน กล่าวคือ ไม่ว่าจะ เป็นข้าราชการกรมการปกครองหรือพนักงานธนาคารกรุงเทพ ต่างก็มีโลกทัศน์ประชาธิปไตยที่ไม่แตกต่างกัน โดยจากการศึกษาวิจัยพบว่า ทั้งกลุ่มข้าราชการกรมการปกครองและกลุ่มพนักงานธนาคารกรุงเทพ ต่างก็มีโลกทัศน์ที่เป็นประชาธิปไตยในระดับกลางคือ ร้อยละ 37.4 ของข้าราชการกรมการปกครองมีความคิดเห็นเกี่ยวกับประชาธิปไตยในระดับกลางเป็นจำนวนมากที่สุดเช่นเดียวกับกลุ่มพนักงานธนาคารกรุงเทพ ที่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับประชาธิปไตยในระดับปานกลางเป็นจำนวนมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 44.9

อย่างไรก็ดี มีข้อที่น่าสังเกตบางประการที่ได้จากตัวเลขในตารางก็คือ โลกทัศน์
 ประชาธิปไตยของกลุ่มข้าราชการกรมการปกครองนั้น มีแนวโน้มที่จะเป็นไปในเชิงลบได้
 มากกว่ากลุ่มพนักงานธนาคารกรุงเทพ ซึ่งมีโลกทัศน์เกี่ยวกับประชาธิปไตยในระดับต่ำและ
 ระดับสูงเป็นจำนวนที่ใกล้เคียงกันมากคือ ร้อยละ 28.1 ของพนักงานธนาคารกรุงเทพที่มี
 โลกทัศน์แบบประชาธิปไตยในระดับต่ำ และร้อยละ 27.0 ของพนักงานธนาคารกรุงเทพที่มี
 โลกทัศน์ที่เป็นประชาธิปไตยในระดับสูง ดังนั้นจึงสามารถสรุปได้ว่า ความแตกต่างระหว่าง
 กลุ่มไม่มีผลต่อการมีโลกทัศน์แบบประชาธิปไตยโดยภาพรวมที่แตกต่างกันนั่นเอง

สถาบันวิทยบริการ
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สำหรับการทดสอบสมมติฐานเรื่องโลกทัศน์ประชาธิปไตยของชนชั้นกลางไทย ศึกษาเปรียบเทียบกลุ่มข้าราชการกรมการปกครองกับกลุ่มพนักงานธนาคารกรุงเทพนั้น ผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานไว้ 3 ประการดังนี้

1. พนักงานธนาคารจะมีโลกทัศน์ในการมองประชาธิปไตยในเชิงที่เอื้อต่อการพัฒนาประชาธิปไตยมากกว่าข้าราชการประจำ

2. พนักงานธนาคารและข้าราชการประจำเพศชายที่มีอายุน้อย มีระดับการศึกษาสูง (ระดับปริญญาตรีขึ้นไป) ที่มีรายได้และมีระยะเวลาการทำงานน้อย จะมีโลกทัศน์ในการมองประชาธิปไตยที่เป็นไปในเชิงบวกมากกว่าพนักงานธนาคารและข้าราชการประจำเพศชายที่มีอายุมาก มีระดับการศึกษาที่ต่ำกว่าแต่มีรายได้สูง และมีระยะเวลาการทำงานที่ยาวนาน

3. พนักงานธนาคารและข้าราชการประจำเพศหญิงที่มีอายุน้อย มีระดับการศึกษาสูง (ปริญญาตรีขึ้นไป) ที่มีรายได้และมีระยะเวลาการทำงานน้อย จะมีโลกทัศน์ในการมองประชาธิปไตยที่เป็นไปในเชิงบวกมากกว่าพนักงานธนาคารและข้าราชการประจำเพศหญิงที่มีอายุมาก มีระดับการศึกษาที่ต่ำกว่าแต่มีรายได้สูง และมีระยะเวลาการทำงานที่ยาวนาน

เนื่องจากการศึกษาวิจัยในเรื่องนี้เป็นการศึกษาเปรียบเทียบโลกทัศน์ของชนชั้นกลาง 2 กลุ่ม ดังนั้นเพื่อให้ง่ายต่อการศึกษาวิเคราะห์และทดสอบสมมติฐาน จึงได้นอกประเด็นในการวิเคราะห์ออกเป็นกรณี ๆ ดังนี้

ในกรณีของกลุ่มข้าราชการกรมการปกครองพบว่า ตัวแปรด้านการศึกษาและระดับตำแหน่งที่แตกต่างกันของข้าราชการมีความสัมพันธ์ต่อโลกทัศน์ประชาธิปไตยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยข้าราชการที่มีการศึกษาสูงและมีระดับตำแหน่งหน้าที่สูง จะมีโลกทัศน์ที่สอดคล้องกับวิถีการดำเนินชีวิตแบบประชาธิปไตย กล่าวคือ มีโลกทัศน์ที่สนับสนุนประชาธิปไตยในระดับสูง โดยที่ข้าราชการกรมการปกครองที่จบการศึกษาในระดับที่สูงกว่าปริญญาตรี และข้าราชการที่ดำรงตำแหน่งในระดับ 5 ขึ้นไป จะมีโลกทัศน์ประชาธิปไตยสูงกว่าข้าราชการที่จบการศึกษาและดำรงตำแหน่งในระดับอื่น ๆ

สำหรับกรณีของพนักงานธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) พบว่า มีเพียงตัวแปรทางด้านเพศเท่านั้น ที่มีความสัมพันธ์ต่อโลกทัศน์ประชาธิปไตยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 กล่าวคือ ความแตกต่างของเพศมีความสัมพันธ์กับการมีโลกทัศน์ที่เป็นประชาธิปไตยของกลุ่มพนักงานธนาคารกรุงเทพ โดยที่พนักงานธนาคารเพศชายจะมีโลกทัศน์ที่สอดคล้องกับประชาธิปไตยมากกว่าพนักงานธนาคารเพศหญิง

อย่างไรก็ดี เมื่อพิจารณาถึงโลกทัศน์โดยภาพรวมของทั้ง 2 กลุ่มแล้วพบว่า ตัวแปรทางด้านเพศและการศึกษามีความสัมพันธ์ต่อการมีโลกทัศน์แบบประชาธิปไตยอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .0066 และ .03 ตามลำดับกล่าวคือ ข้าราชการกรมการปกครองและพนักงานธนาคารเพศชายที่มีการศึกษาสูงจะมีโลกทัศน์ประชาธิปไตยในเชิงบวกมากกว่าข้าราชการกรมการปกครองและพนักงานธนาคารเพศหญิงที่มีแนวโน้มว่า จะมีโลกทัศน์ที่ไม่สอดคล้องกับประชาธิปไตย (เป็นไปในเชิงลบ) ได้เป็นอย่างมาก

นอกจากนี้ผลการศึกษาวิจัยยังพบว่า โลกทัศน์แบบประชาธิปไตยโดยภาพรวมของทั้งกลุ่มข้าราชการกรมการปกครองและกลุ่มพนักงานธนาคารกรุงเทพ ต่างก็มีโลกทัศน์ที่เป็นประชาธิปไตยไม่แตกต่างกัน โดยที่กลุ่มข้าราชการกรมการปกครองนั้นมีแนวโน้มว่า จะมีโลกทัศน์ประชาธิปไตยที่เป็นไปในเชิงลบได้มากกว่ากลุ่มพนักงานธนาคารกรุงเทพ ที่เป็นเช่นนี้ก็อาจสืบเนื่องมาจากกลุ่มข้าราชการที่ผู้วิจัยเลือกมาศึกษานั้น เป็นกลุ่มที่รับราชการอยู่ในส่วนกลางทั้งหมด ซึ่งมีความใกล้ชิดกับศูนย์กลางแห่งอำนาจรัฐมากกว่า จึงเป็นไปได้ว่ากลุ่มนี้อาจถูกหล่อหลอมให้มีความคิด ความเชื่อและปฏิบัติ งามกฎเกณฑ์ หรือระเบียบข้อบังคับของระบบราชการที่ยังคงมีลักษณะอำนาจนิยมแอบแฝงอยู่ก็เป็นได้ จึงทำให้กลุ่มข้าราชการมีแนวโน้มที่จะมีโลกทัศน์ที่ไม่สนับสนุนประชาธิปไตยได้มากกว่ากลุ่มพนักงานธนาคารนั่นเอง

จากผลการวิเคราะห์และทดสอบสมมติฐานดังที่กล่าวมาข้างต้นนี้สามารถสรุปได้ว่า ตัวแปรด้านภูมิหลังทางเศรษฐกิจและสังคมของกลุ่มข้าราชการและกลุ่มพนักงานธนาคารอันได้แก่ เพศ, อายุ, ระดับการศึกษา, รายได้และระยะเวลาการทำงานนั้น มีเพียงตัวแปรทางด้าน

เพศและระดับการศึกษาเท่านั้น ที่มีผลต่อการมีโลกทัศน์ประชาธิปไตยที่แตกต่างกันของกลุ่มข้าราชการและกลุ่มพนักงานธนาคาร กล่าวคือ ข้าราชการกรมการปกครองและพนักงานธนาคารกรุงเทพเพศชายที่มีระดับการศึกษาสูง จะมีโลกทัศน์ประชาธิปไตยในเชิงบวกสูงกว่า ข้าราชการและพนักงานธนาคารเพศหญิงที่มีระดับการศึกษาค่ำ โดยผลการวิจัยในส่วนนี้เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ในข้อที่ 2 และ 3 เพียงส่วนหนึ่ง แต่ในส่วนอีกส่วนหนึ่งกลับพบว่าความแตกต่างของตัวแปรทางด้านภูมิหลังอื่น ๆ เช่น อายุ, ระยะเวลารายได้และระยะเวลาการทำงาน รวมทั้งความแตกต่างระหว่างกลุ่มไม่มีความสัมพันธ์ต่อการมีโลกทัศน์ประชาธิปไตยที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติแต่ประการใด นั่นคือ ไม่ว่าจะพนักงานธนาคารกรุงเทพหรือข้าราชการกรมการปกครองจะมีอายุ มีรายได้และระยะเวลาการทำงานมากหรือน้อยต่างกันเนื่องจากก็ไม่มีผลต่อการมีโลกทัศน์ประชาธิปไตยในเชิงบวกและเชิงลบที่แตกต่างกัน ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่า ผลการวิจัยในส่วนนี้ไม่เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ในข้อที่ 2 และ 3 นั้นเอง

เมื่อนพิจารณาถึงผลการวิจัยเรื่องโลกทัศน์ประชาธิปไตยโดยภาพรวมของกลุ่มข้าราชการกรมการปกครองและกลุ่มพนักงานธนาคารกรุงเทพแล้วพบว่า ทั้ง 2 กลุ่มค่าก็มีโลกทัศน์ประชาธิปไตยที่ไม่แตกต่างกันกล่าวคือ ทั้ง 2 กลุ่มมีโลกทัศน์เกี่ยวกับประชาธิปไตยในระดับปานกลางมากที่สุด ซึ่งผลการวิจัยในส่วนนี้ไม่เป็นไปตามสมมุติฐานข้อ 1 ที่ว่า พนักงานธนาคารจะมีโลกทัศน์ในการมองประชาธิปไตยในเชิงที่เอื้อต่อการพัฒนาประชาธิปไตยมากกว่าข้าราชการประจำ

อย่างไรก็ดี แม้ว่าทั้ง 2 กลุ่มจะมีโลกทัศน์ประชาธิปไตยที่ไม่แตกต่างกันก็ตาม แต่จากการวิจัยในครั้งนี้ก็มีข้อที่น่าสังเกตคือ กลุ่มข้าราชการกรมการปกครองนั้นมีแนวโน้มที่จะมีโลกทัศน์ประชาธิปไตยในเชิงลบได้มากกว่ากลุ่มพนักงานธนาคารกรุงเทพ ดังนั้นจึงควรทำการศึกษาวิจัยเพิ่มเติมเกี่ยวกับโลกทัศน์ประชาธิปไตยของข้าราชการกลุ่มนี้และข้าราชการกลุ่มอื่น ๆ ในโอกาสต่อไป เพื่อศึกษาเปรียบเทียบเห็นว่า โลกทัศน์ประชาธิปไตยของกลุ่มข้าราชการดังกล่าวจะมีการเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางใด ระหว่างทิศทางในเชิงบวกซึ่งจะเป็นการส่งเสริมประชาธิปไตยของไทยให้ก้าวหน้ากับทิศทางในเชิงลบซึ่งจะเป็นอุปสรรคสำคัญในการพัฒนาประชาธิปไตยของไทย